

SERBEST TİCARET ANLAŞMALARINA UYUMUN YASAL DAYANAKLARI

- Türkiye ile Avrupa Birliği arasında Gümrük Birliği'ni tesis eden 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı (OKK)'nın 16. Maddesi
- Barselona Süreci (2010 yılına kadar Avrupa-Akdeniz Serbest Ticaret Alanının oluşturulması projesi)
- GATT 1994'ün XXIV. Maddesi (ticaretin esaslı kısmı)
- Gelişme yolundaki ülkelere tercihli ticaret anlaşması yapma konusunda esnek uygulamalar sağlayan GATT Tokyo Round 1979 Yetki Hükmü (Enabling Clause)

AB'NİN YÜRÜRLÜKTE OLAN TERCİHLİ GÜMRÜK REJİMLERİ

- **Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi Kapsamında Tek Taraflı Taviz Tanınan Ülkeler**
  - 128 Gelişme Yolundaki Ülke
  - 50 En Az Gelişmiş Ülke
- **Otonom Rejimler Kapsamında Tek Taraflı Taviz Tanınan Ülkeler**
  - Batı Balkan Ülkeleri → **Kosova**
  - Moldova
  - Gürcistan
- **Gümrük Birliği**
  - Türkiye, Andorra, San Marino
- **Tercihli Ticaret Anlaşmaları**
  - Serbest Ticaret Anlaşmaları → **EFTA Ülkeleri**
  - Ortaklık Anlaşmaları
    - Avrupa Ekonomik Alanı → **Norveç, İzlanda, Lihtenştayn**
    - EURO-MED → **Fas, Tunus, İsrail, Filistin, Cezayir, Mısır, Ürdün, Lübnan, Suriye (yürürlükte değil)**
    - Latin Amerika Ülkeleri → **Meksika, Şili**
    - İstikrar ve Ortaklık Anlaşmaları (Batı Balkan Ülkeleri) → **Arnavutluk, Karadağ, Hırvatistan, Makedonya, Bosna-Hersek, Sırbistan**
    - Güney Afrika Cumhuriyeti
    - Afrika Karayip Ülkeleri → **76 Ülke**
    - Güney Kore (yürürlükte değil)

AB'NİN MÜZAKERELERİ DEVAM EDEN TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMALARI

- **Serbest Ticaret Anlaşmaları**
  - **ASEAN Ülkeleri, ANDEAN Topluluğu, Orta Amerika Gümrük Birliği**
- **Ortaklık Anlaşmaları**
  - **Latin Amerika → MERCOSUR**
  - **Körfez İşbirliği Konseyi → Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Kuveyt, Suudi Arabistan, Umman**
  - **Ukrayna**
  - **Hindistan**
  - **Kanada**

1/95 SAYILI OKK'NIN 16. MADDESİ

- Türkiye'nin 1996 yılından itibaren **beş yıl içerisinde** Topluluğun tercihli gümrük rejimine aşamalı olarak uyum sağlaması öngörülmüştür.
- Bu uyum, **otonom rejimleri ve üçüncü ülkelerle yapılan tercihli ticaret anlaşmalarını** kapsamaktadır.
- Söz konusu üçüncü ülkeler, 1/95 sayılı OKK'nın 10 sayılı Eki'nde belirtilmiştir.
- Ancak, AB'nin dış ilişkiler politikası kapsamında, bu ülkelerin sayısı giderek artmaktadır. Bu anlamda, Türkiye açısından uyum "**hareketli hedef**" haline gelmiştir.
- Bahse konu beş yıllık süre içerisinde Türkiye'nin Topluluk'tan farklı bir tarife politikası uygulaması durumunda, üçüncü ülkelere Topluluğa, menşe ülke veya ihracatçı ülke bakımından tercihli olarak ithal edilen ve serbest dolaşıma giren ürünlerin Türkiye'ye ithal edilirken, **telafi edici vergiye tabi tutulabileceği** hükme bağlanmıştır.
- Tercihli rejimler kapsamında tarife tavizlerinden yararlanılması, bu rejimler kapsamında yapılan düzenleme ve anlaşmaların ekinde yer alan Topluluk ortak menşe kurallarının karşılanmasına bağlıdır. Ülkemizin de tercihli rejimler kapsamında **üçüncü ülkelere yapılan ithalatta aynı menşe kurallarını uygulaması** öngörülmüştür.

TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMALARININ MÜZAKERE SÜRECİ - 1

Ülke	AB		Türkiye	
	Müzakere başlama tarihi	Anlaşmanın imza tarihi	Müzakere başlama tarihi	Anlaşmanın imza tarihi
İsrail	1995	1995	1994	1996
EFTA Ülkeleri	1990	1992	1990	1991
Hırvatistan	2000	2001	2000	2002
Makedonya	2000	2001	1998	1999
Bosna-Hersek	2000	2008	2002	2002
Sırbistan	2005	2008	2007	2009
Karadağ	2006	2007	2007	2008
Fas	1995	1996	1999	2004
Tunus	1995	1995	2002	2004

TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMALARININ MÜZAKERE SÜRECİ - 2

Ülke	AB		Türkiye	
	Müzakere başlama tarihi	Anlaşmanın imza tarihi	Müzakere başlama tarihi	Anlaşmanın imza tarihi
Filistin	1995	1997	1999	2004
Suriye	1995	2004 (parafe edildi)	2004	2004
Mısır	1995	2001	1998	2005
Arnavutluk	2000	2006	2003	2006
Ürdün	1995	1997	2005	2009
Lübnan	1995	2002	2003	Müzakereler devam ediyor
Güney Afrika Cumhuriyeti	1995	1999	2004 (İstikşafi)	-
Cezayir	1995	2001	Başlanamadı	-
Faroe Adaları	-	1991	2000	-

TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMALARININ MÜZAKERE SÜRECİ - 3

Ülke	AB		Türkiye	
	Müzakere başlama tarihi	Anlaşmanın imza tarihi	Müzakere başlama tarihi	Anlaşmanın imza tarihi
AKP ülkeleri	1998	2007-2008	Morityus ve Seyşeller ile müzakereler devam ediyor	-
Meksika	1998	2000	Başlanamadı	-
MERCOSUR	Nisan 2000	Müzakereler devam ediyor	Nisan 2008 (İstikşafi)	Müzakereler devam ediyor
KİK	1990	Müzakereler devam ediyor	Kasım 2005	Müzakereler devam ediyor
Ukrayna	Nisan 2008	Müzakereler devam ediyor	Mayıs 2009 (III. Tur İstikşafi)	-
Hindistan	Haziran 2007	Müzakereler devam ediyor	Ocak 2010 (I. Tur OÇG)	-
Şili	2000	2002	Mart 2008	Temmuz 2009

TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMALARININ MÜZAKERE SÜRECİ - 4

Ülke	AB		Türkiye	
	Müzakere başlama tarihi	Anlaşmanın imza tarihi	Müzakere başlama tarihi	Anlaşmanın imza tarihi
Güney Kore	Mayıs 2007	Ekim 2009 (parafe edildi)	Nisan 2010	-
ASEAN	Mayıs 2007	Müzakereler devam ediyor	Ocak 2010 (Malezya) Şubat 2010 (Vietnam) Mart 2010 (Endonezya)	-
Orta Amerika	Eylül 2007 (İstikşafi)	Mart 2010 (IV. Tur)	Başlanmadı	-
ANDEAN Topluluğu	Eylül 2007 (İstikşafi)	Ekim 2010 (VI. Tur)	Başlanmadı	-
Kanada	Ekim 2009 (I. tur)	Nisan 2010 (III. Tur)	16-17 Şubat 2010 (istikşafi)	-

TÜRKİYE'NİN SERBEST TİCARET ANLAŞMALARININ GEÇİŞ DÖNEMLERİ

	Ülke	Anlaşmanın İmza Tarihi	Anlaşmanın Yürürlüğe Girişi	Sanayi Ürünlerine Uygulanan Gümrük Vergilerinin Sıfırlanması Takvimi
1	EFTA	10.12.1991	01.04.1992	01.01.1999
2	İsrail	14.03.1996	01.05.1997	01.01.2000
3	Makedonya	07.09.1999	01.09.2000	01.01.2008
4	Hırvatistan	13.03.2002	01.07.2003	01.01.2007
5	Bosna ve Hersek	03.07.2002	01.07.2003	01.01.2007
6	Filistin	20.07.2004	01.06.2005	01.06.2005
7	Tunus	25.11.2004	01.07.2005	01.07.2014
8	Fas	07.04.2004	01.01.2006	01.01.2015
9	Suriye	22.12.2004	01.01.2007	01.01.2019
10	Mısır	27.12.2005	01.03.2007	01.01.2020
11	Arnavutluk	22.12.2006	01.05.2008	01.01.2013
12	Gürcistan	21.11.2007	01.11.2008	01.11.2008
13	Karadağ	26.11.2008	01.03.2010	Anlaşma yürürlüğe girdikten 5 yıl sonra
14	Sırbistan	01.06.2009	-	01.01.2015
15	Şili	14.07.2009	-	Anlaşma yürürlüğe girdikten 4 yıl sonra
16	Ürdün	01.12.2009	-	01.01.2018

TÜRKİYE'NİN STA'LARINDA YER ALAN TEMEL HÜKÜMLER

- İkili ticarete tarife ve tarife dışı engellerin kaldırılması,
- Tarife indirimlerinin yol açabileceği olumsuzluklara karşı alınabilecek tedbirler ve uygulama esasları (bildirim, istişare ve tavizin askıya alınması dahil ticaret politikası savunma araçlarının uygulanması),
- Anlaşmanın doğru ve etkin uygulanmasından sorumlu ortaklık organlarının teşkili (Ortak Komite, Ortaklık Komitesi, Ortaklık Konseyi),
- Ortak menşе kuralları ve gümrük idareleri arasında işbirliği.

TÜRKİYE’NİN SERBEST TİCARET ANLAŞMALARININ MODELLERİ

Serbest Ticaret Anlaşmaları

- AB’nin STA Modeline paralel olarak sanayi ürünlerinde genelde asimetrik bazda tam liberalizasyonu,
- Tarım ürünlerinde AB’den farklı olarak sınırlı sayıda ürünler için anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren eş zamanlı uygulamaya konulan karşılıklı ve dengeli taviz değişimini içermektedir.

Ortaklık Anlaşmaları (Tunus, Suriye ve Ürdün ile yapılan Anlaşmalar)

- STA’lardaki hükümlere ilaveten “Ekonomik ve Teknik İşbirliği” hükümlerini de kapsamaktadır.

TÜRKİYE'NİN STA'LARI

AB (Gümrük Birliği)

Nüfus: 490 milyon
GSYİH: 14,609 milyar \$
İhracat: 1.481 milyar \$
İthalat: 1.919 milyar \$

Müzakere aşamasındaki STA Ülkeleri

Nüfus: 76,4 milyon
GSYİH: 934,4 milyar \$
İhracat: 461 milyar \$
İthalat: 249 milyar \$

STA İmzalanan Ülkeler

Nüfus: 210,5 milyon
GSYİH: 1.361 milyar \$
İhracat: 430 milyar \$
İthalat: 442 milyar \$

Girişimde bulunulan STA Ülkeleri

Nüfus: 2,5 milyar
GSYİH: 5.706 milyar \$
İhracat: 1.833 milyar \$
İthalat: 1.773 milyar \$

Türkiye'nin STA'ları Dünya ile Karşılaştırma

(%)

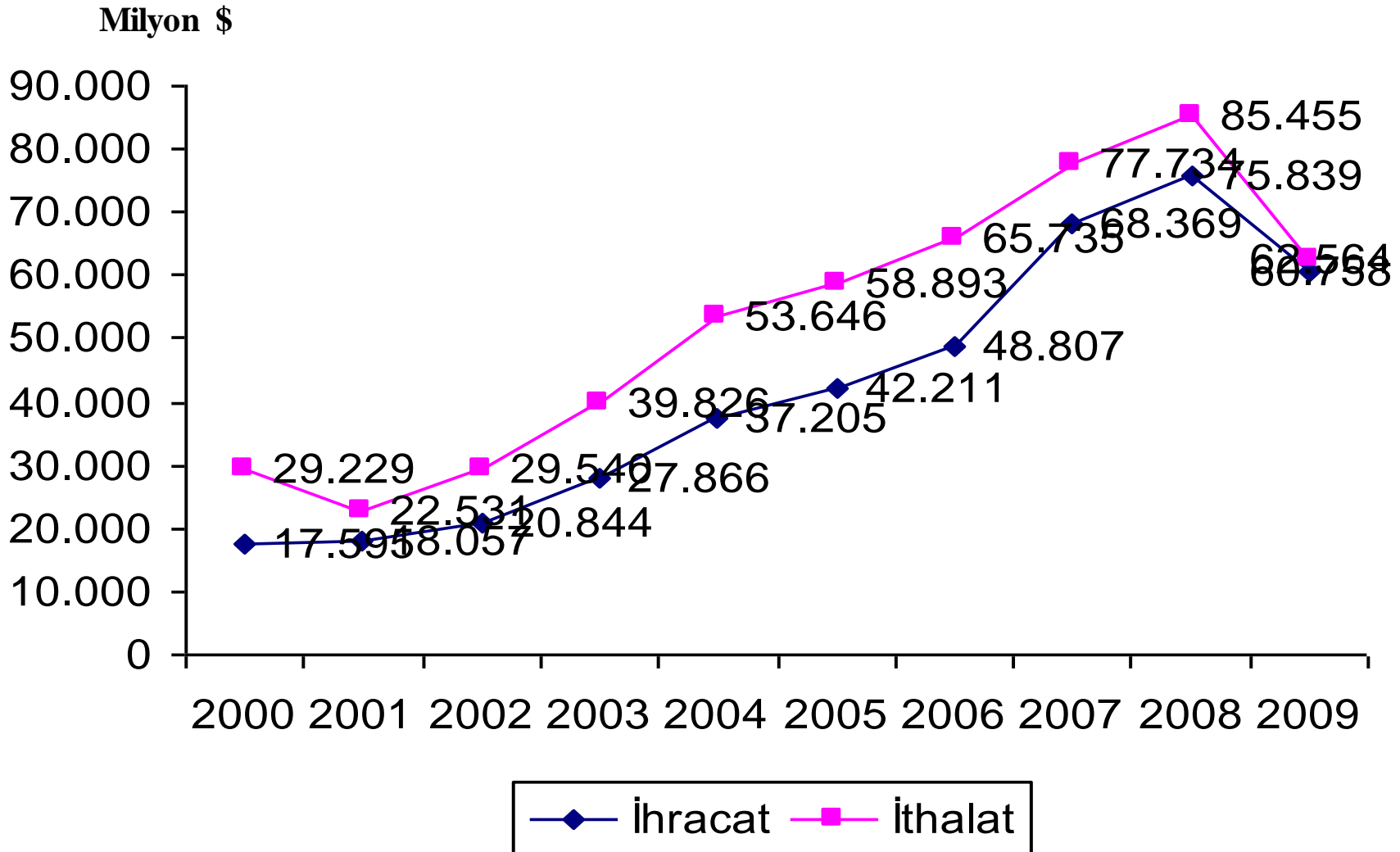
Nüfus: %49

GSYİH: %47

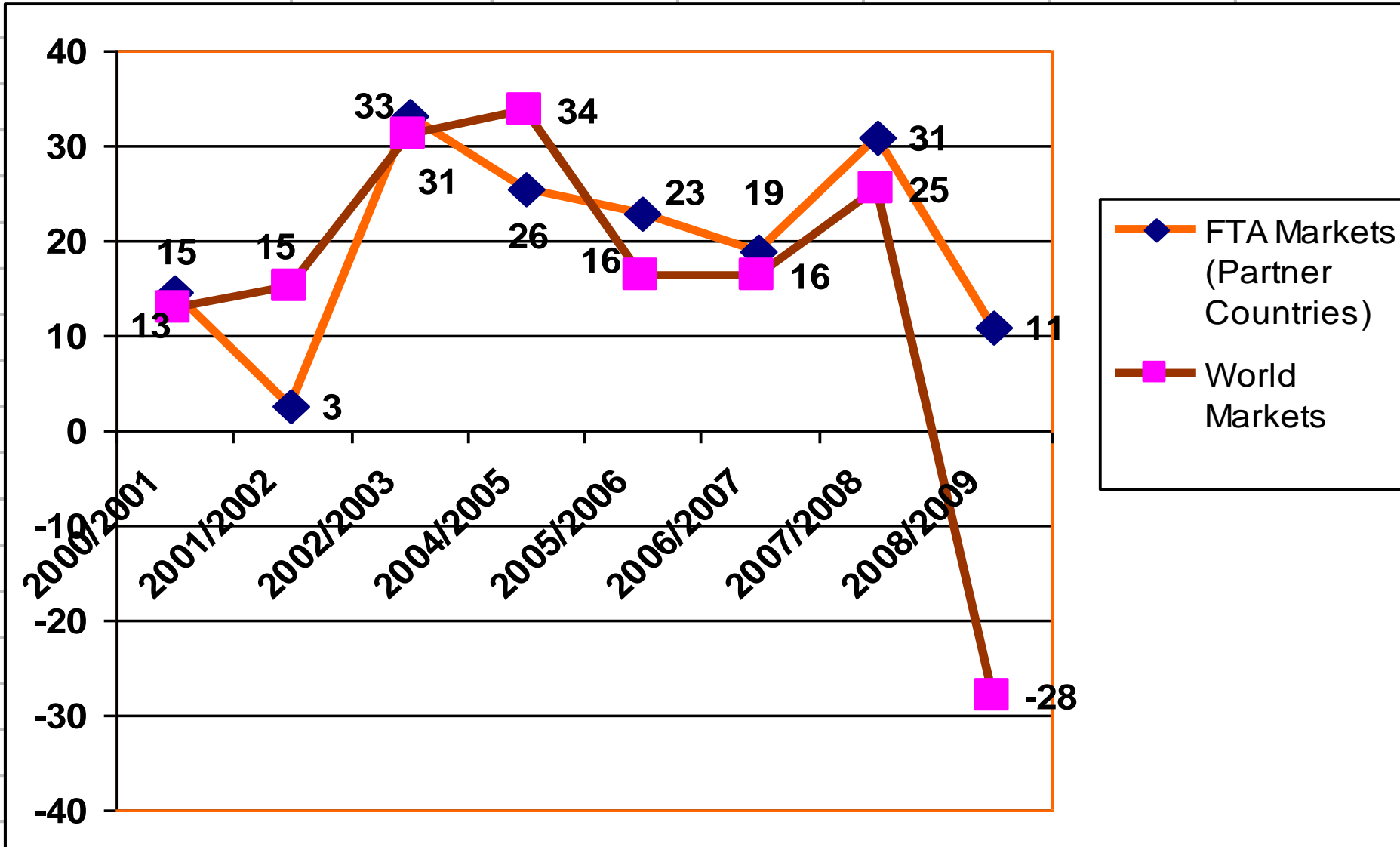
İhracat: %47

İthalat: %44

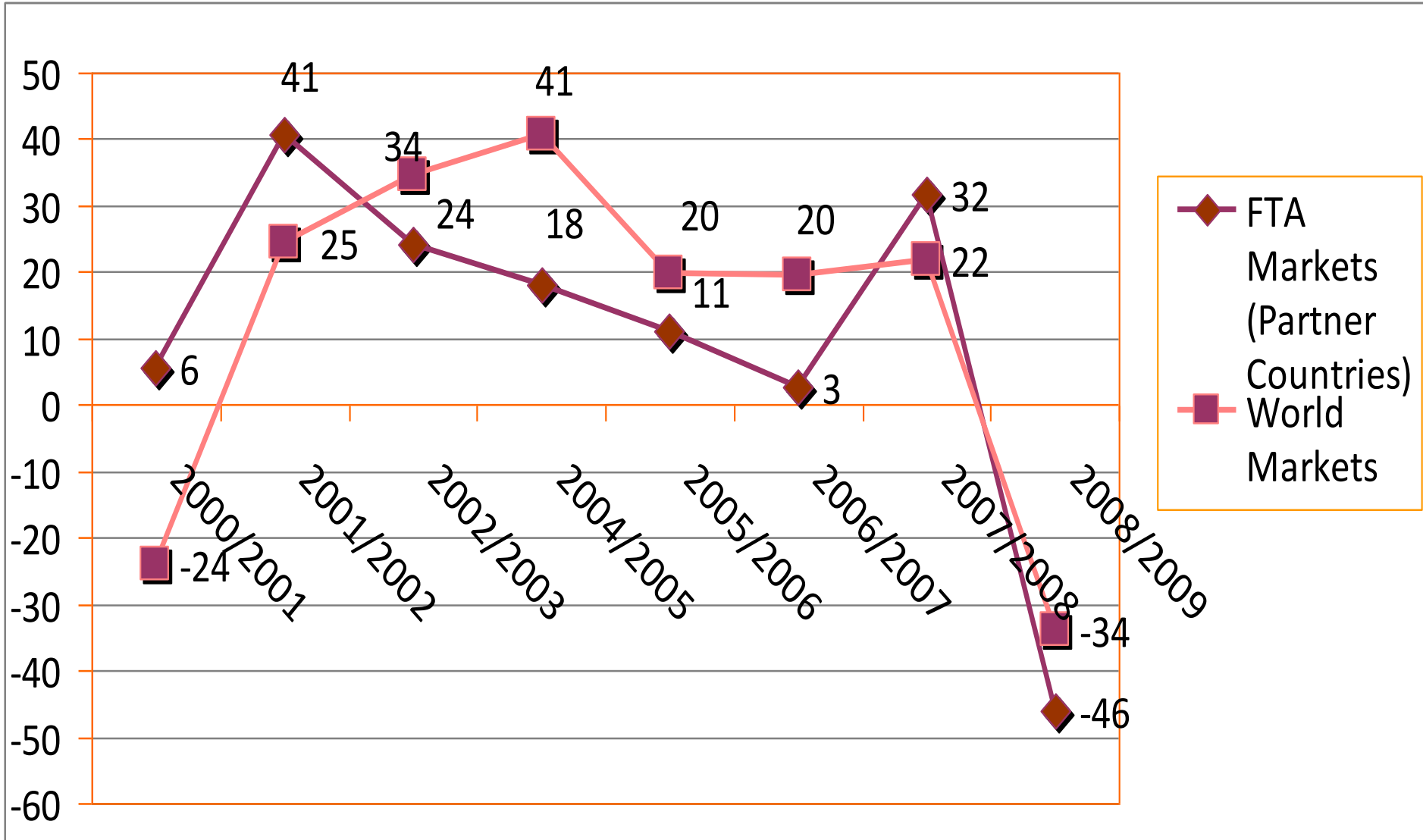
STA ÜLKELERİ ve AB ile DIŞ TİCARETİMİZİN GELİŞİMİ

Türkiye'nin STA Ülkelerine ve Dünyaya İhracatı (%)

Türkiye'nin STA Ülkelerinden ve Dünyadan İthalatı (%)

STA'LARIN GENEL EKONOMİYE ETKİLERİ

- Ucuz Girdi Temini,
- Dışa Açık Rekabetçi Bir Ekonomik Altyapının Tesisi Suretiyle Uluslararası Rekabet Gücünün Artması,
- Muhtemel İç Pazar Daralmasının Ekonomi Üzerindeki Olumsuz Etkilerinin Azaltılması,
- Mal Ticareti Yanında Hizmetler Ticaretinde de Pazara Giriş İmkanlarının Sağlanması,
- Karşılıklı Yatırımların Artırılması İçin Daha Uygun Bir Ortamın Temini,
- Türkiye'nin Tercihli Ticaret İmkanlarından Yararlanmak İsteyen Doğrudan Yabancı Sermayeli Yatırımların Artmasının Sağlanması,

STA'LARIN DIŞ TİCARETE ETKİLERİ - 1

- İhracatın Önündeki Tarife/Tarife Dışı Engellerin Kaldırılarak Sürdürülebilir Bir İhracat ArtıŐının Sağlanması,
- İhracatın Ülke / Madde Bazında ÇeŐitlendirilmesi ve Batı Avrupa Pazarlarına Bağımlılığın Azaltılması,
- Üçüncü Ülke Pazarlarına GiriŐte AB ve Tercihli Giriş İmkanlarına Sahip Diğer Ülkeler ile EŐit Rekabet Őartlarının Temini,
- İkili ve Çapraz Menşe Kümülasyonu'nun İŐletilmesi Suretiyle Rekabet Gücünün ve Taraflar Arasındaki Karşılıklı Ticaret Hacminin Artırılması.

STA'LARIN DIŞ TİCARETE ETKİLERİ - 2

- ✓ STA imzalanan ülkeler ile dış ticaretimiz sürekli bir artış eğilimi içerisindedir.
- ✓ STA imzalanan ülkelerin genel dış ticaretimiz içerisindeki payı yükselmektedir.
- ✓ Ülkemizin STA ülkeleriyle ihracat ve ithalatı genel ortalamaların üzerinde artış göstermektedir.
- ✓ STA yapılan ülkelerin önemli bir bölümü tamamlayıcı ekonomi vasfından ziyade rakip ekonomi özelliğine sahiptir.
- ✓ Ülke tercihini bağımsız olarak belirleyememe ve AB ülkeleri ile STA'ları eşanlı gerçekleştirememeye gibi bilinen ve çözümü için yoğun çaba sarf edilen problemlere rağmen STA'lar en etkin pazara giriş aracı olma özelliğini korumaktadır.
- ✓ Ayrıca, bölgesel ticaret anlaşmaları bakımından Dünyada domino taşlarının düşmeye devam ettiği ve pazara giriş bağlamında ülkemizin bu sürecin dışında kalmasının maliyetinin ağır olacağı dikkate alındığında, başlangıç ve yapılış sebebi ne olursa olsun izlenen pazara giriş stratejisine sinerji sağlayacak STA'ların gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir.

TÜRKİYE-MISIR SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

Yürürlüğe Giriş Tarihi: 1 Mart 2007

SANAYİ ÜRÜNLERİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER

- Mısır menşeli sanayi mallarının Türkiye'ye ithalatında uygulanan gümrük vergileri ve eş etkili vergiler 1 Mart 2007 tarihinde sıfırlanmıştır.
- Türkiye menşeli malların Mısır'a ithalatında uygulanan gümrük vergileri ve eş etkili vergiler ise aşağıdaki takvime göre sıfırlanacaktır:
  - a) Liste 1'de yer alan mallar (hammaddeleler ve yatırım malları) için 1 Ocak 2008 tarihinde,
  - b) Liste 2'de yer alan mallar (hammaddeleler, yarı mamuller ve yapı malzemeleri) için 1 Ocak 2008 tarihinde başlanmak suretiyle 1 Ocak 2014 tarihinde,
  - c) Liste 3'de yer alan mallar (tekstil, giyim, elektrikli ev aletleri, kozmetikler, mobilya ve eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar) için 1 Ocak 2010 tarihinde başlanmak suretiyle 1 Ocak 2017 tarihinde,
  - d) Liste 4'de yer alan mallar (yolcu taşımaya mahsus motorlu araçlar) için 1 Ocak 2011 tarihinde başlanmak suretiyle 1 Ocak 2020 tarihinde.

AB VE TÜRKİYE MENŞELİ SANAYİ ÜRÜNLERİNİN MİSİR'A İTHALATINDA UYGULANAN GÜMRÜK VERGİLERİNİN İNDİRİM TAKVİMİ

	AB	Türkiye
Liste I	2004-2007	2007-2008
Liste II	2007-2013	2008-2014
Liste III	2009-2016	2010-2017
Liste IV	2010-2019	2011-2020

TÜRKİYE MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN MİSİR'A İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER

Ürün Kodu	Ürün Tanımı	Miktar (ton)	MFN İndirimi (%)
0802.21, 22	Fındıklar	2.000	100
0804.20	İncirler	500	100
0809.20	Kirazlar (vişneler dahil)	500	100
0813.10	Kurutulmuş kayısılar	500	100
1507.90.91	Soya-fasulyesi yağı, yarı rafine edilmiş dökme halde	10.000	100
1512.11	Ham ayçiçeği veya aspir yağı	20.000	100
1512.19.91	Ayçiçeği tohumu yağı, yarı rafine edilmiş dökme halde		
1515.21	Ham mısır yağı	10.000	100
1517	Margarin	1.000	100
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	2.000	15
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	1.000	15
1902	Makarna	1.000	15
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamulleri	1.000	15
2001.10	Hıyarlar ve kornişonlar, konserve	1.000	15
2008	Meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve yenilen diğer bitki parçaları, hazırlanmış veya konserve edilmiş	500	15
2009	Meyva suları (üzüm şırası dahil) ve sebze suları	500	15
2102.10	Canlı mayalar	3.000	15

MISIR MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN TÜRKİYE'YE İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER (I)

Ürün Kodu	Ürün Tanımı	Miktar (ton)	MFN İndirimi (%)
Fasıl 3	Balıklar ve kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar (0301 hariç)	Sınırsız	50
0602	Diğer canlı bitkiler (kökler dahil), çelikler ve daldırmalar; mantar miselleri (0602.90.91, 99 hariç)	Sınırsız	100
0603	Kesme çiçekler ve çiçek tomurcukları	15	100
0701.90	Diğer patatesler, taze veya soğutulmuş	400	100
0703.20	Sarımsak, taze veya soğutulmuş	100	100
0705	Marul ve hindiba		
0706	Havuçlar, şalgamlar, kırmızı pancar, teke sakalı, kök kerevizi, turplar ve benzeri yenilen kökler		
0709	Diğer sebzeler, taze veya soğutulmuş (0709.90.31, 39 hariç)		
0710	Sebzeler (pişirilmemiş veya buharda veya suda kaynatılarak pişirilmiş), dondurulmuş (0710.80.10 hariç)	600	100
0711	Geçici olarak konserve edilmiş fakat bu halleriyle derhal yenilmeye elverişli olmayan sebzeler (0711.20, 40 hariç)		
0712	Kurutulmuş sebzeler		
0804.10	Hurma, taze veya kurutulmuş	5.000	100
0804.50	Guava armudu, mango ve mangost, taze veya kurutulmuş	1.000	100
0810.10	Çilekler, taze	200	100

MISIR MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN TÜRKİYE'YE İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER (II)

Ürün Kodu	Ürün Tanımı	Miktar (ton)	MFN İndirimi (%)
0909	Anason, Çin anasonu, rezene, kişniş, kimyon, veya Karaman kimyonu tohumları, ardıç meyvaları	100	100
0910	Zencefil, safran, zerdeçal (curcuma), kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharatlar	100	100
1006.20	Kavuzu çıkarılmış (kahverengi) pirinç	30.000	100
1006.30	Yarı veya tam olarak değirmenden geçirilmiş pirinç, parlatılmış veya perdahlanmış olsun olmasın	10.000	50
1202	Yer fıstığı, kavrulmamış veya başka şekilde pişirilmemiş	500	100
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)	2.000	15 (*)
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	1.000	15 (*)
1902	Makarna	1.000	15 (*)
1905	Ekmek, pasta, kek, bisküvi ve diğer ekmekçi mamulleri	1.000	15 (*)
2001.10	Hıyarlar ve kornişonlar, konserve	1.000	15
2008	Meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve yenilen diğer bitki parçaları, hazırlanmış veya konserve edilmiş	500	15
2009	Meyva suları (üzüm şırası dahil) ve sebze suları	500	15
2102.10	Canlı mayalar	3.000	15 (*)

(*) 1704, 1806, 1902, 1905 ve 2102.10 AS kodlarının altında yer alan ürünlerde ad-valorem vergiler kaldırılacak ve indirimler tarım payı üzerindeki vergilerden yapılacaktır.

DİĞER BİLGİLER (MISIR)

- AB ile Mısır arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) 2001 yılında imzalanmıştır.
- Anlaşmanın menşe kurallarına ilişkin olarak Pan-Avrupa-Akdeniz modeli temel alınmıştır.
- STA kapsamında ihdas edilen Ortak Komite, sonuncusu 22-23 Mart 2009'da olmak üzere iki defa toplanmıştır.
- Ortak Komite'nin üçüncü toplantısı 24-25 Mayıs 2010 tarihinde Ankara'da yapılacaktır.

TÜRKİYE-FAS SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

Yürürlüğe Giriş Tarihi: 1 Ocak 2006

SANAYİ ÜRÜNLERİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER

- Fas menşeli sanayi ürünlerine uygulanan gümrük vergisi ve eş etkili vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile sıfırlanmıştır.
- Türkiye menşeli malların Fas'a ithalatında uygulanan gümrük vergileri ve eş etkili vergiler ise aşağıdaki takvime göre sıfırlanacaktır:
  - a) Liste 1'de yer alan mallar için, yürürlük tarihinde %10 ve takip eden her yıl %10'luk indirimler çerçevesinde 9 yıl içinde.
  - b) Liste 2'de yer alan mallar için, yürürlük tarihinde %3, takip eden 3 yıl süreyle %3'er, 5 yıl süreyle %15'er ve son yıl %13 olmak üzere 9 yıl içinde.
  - c) Liste 3'te taviz kapsamı dışında bırakılmış ürünler (kullanılmış lastikler, kullanılmış araçlar ve kullanılmış makineler) bulunmaktadır.

TÜRKİYE MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN, FAS'A İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER

Ürün Kodu	Ürün Tanımı	Kota (Ton)	Uygulanacak Vergi (%)
Y 040690	Diğer peynirler (feta, Kaşkaval, Tulum)	100	%50
060110	Çiçek soğanları, yumrular, yumrulu kökler, küçük soğanlar, sürgün başları ve rizomlar	20	%10
Y 071320	Ekim amacıyla kullanılan türden nohut tohumları	100	%10
Y 071320	Diğer nohutlar		%40
Y 071340	Ekim amacıyla kullanılan türden mercimek tohumları	50	%10
Y 071340	Diğer mercimekler	100	%40
07139010	Ekim amacıyla kullanılan türden baklagil tohumları	10	%10
080221	Kabuklu fındık, taze veya kurutulmuş	50	%35
080222	Kabuksuz fındık, taze veya kurutulmuş		%35
080250	Antep fıstığı, taze veya kurutulmuş	20	%35
080420	Kuru incir	20	%35
080620	Kuru üzüm	100	%35
090930	Kimyon tohumları	150	%35
120740	Susam tohumları	150	%40

FAS MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN, TÜRKİYE'YE İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER (1)

Ürün Kodu	Ürün Tanımı	Kota (Ton)	Uygulanacak Vergi (%)
0602	Diğer canlı bitkiler (kökler dahil)	50	0
0603.10.30	Orkideler	5	24
y 0704.90.10	Beyaz lahana ve kırmızı lahana	20	10
0706.90	Diğerleri	20	19
0709.20	Kuşkonmazlar	10	10
0709.51	Agaricus cinsi mantarlar	50	10
0709.60	Capsicum veya pimenta cinsi meyvalar	10	10
0710.40	Tatlı mısır	10	AB oranı
0711.30	Kebere	85	18
0711.40	Hıyarlar ve kornişonlar	60	18
2001.10	Hıyarlar ve kornişonlar (sirke veya asetik asitle hazırlanmış veya konserve edilmiş)		20
0713.50	Baklalar ve at baklası	15	10
0804.40	Avokado armudu	50	22
0909.20	Kişniş tohumları	10	15
0910	Zencefil, safran, zerdeçal (curcuma), kekik, defne yaprakları, köri ve diğer baharat	10	15
1211.90	Diğerleri	10	17
1212.10	Keçiboynuzu (Keçiboynuzu tohumları dahil)	10	10

FAS MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN, TÜRKİYE'YE İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER (2)

Ürün Kodu	Ürün Tanımı	Kota (Ton)	Uygulanacak Vergi (%)
2008.50	Kayısılar, tarifenin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan (başka surette hazırlanmış veya konserve edilmiş) (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler veya alkol katılmış olsun olmasın)	10	30
2101.11	Kahve hülasa, esans ve konsantreleri	10	4
22.04	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil); üzüm şırası (20.09 pozisyonunda yer alanlar hariç)	500 hl	35
2302	Kepek, kavuz ve diğer kalıntılar	2.000	6

DİĞER BİLGİLER (FAS)

- AB ile Fas arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) 1996 yılında imzalanmıştır.
- AB-Fas STA Menşe Protokolü'nde yapılan değişiklikler Türkiye-Fas STA III no'lu Protokolüne yansıtılmış ve 1 Ocak 2006'da yürürlüğe girmiştir.
- STA kapsamında ihdas edilen Ortak Komite ilk olarak 11-12 Mayıs 2009'da toplanmıştır.

TÜRKİYE-SURİYE SERBEST TİCARET ALANI TESİS EDEN ORTAKLIK ANLAŞMASI

Yürürlüğe Giriş Tarihi: 1 Ocak 2007

SANAYİ ÜRÜNLERİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER (I)

- Suriye menşeli sanayi ürünlerine uygulanan gümrük vergisi ve eş etkili vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile kaldırılmıştır.
- Türkiye menşeli malların Suriye'ye ithalatında uygulanan gümrük vergileri ve eş etkili vergiler ise aşağıdaki takvime göre sıfırlanacaktır:
  - a) Ek 2'de yer alan %1, % 1,5, %1,7, %3 ve %3,5 oranlardaki bütün vergiler ile Bilgi Teknolojileri Ticaretine Dair Bakanlar Deklarasyonu'nun ekinde kapsanan ürünler (ağırlıklı olarak 84-85 fasıllardaki ürünler-makine ve elektrikli makineler) ve 28, 29, 30, 31, 35, 36, 37 ve 38 (kimyasallar ve patlayıcılar) fasıllarındaki tüm ürünlerde uygulanan vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte,
  - b) Ek 2'de yer alan %5 ve %7 oranlarındaki bütün vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içerisinde,
  - c) Ek 2'de yer alan %10, %11,75 ve %14,5 oranlarındaki bütün vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren altı yıl içinde,

SANAYİ ÜRÜNLERİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER (II)

- Ek 2'de yer alan %20 ve %23,5 oranlarındaki bütün vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren dokuz yıl içinde,
- Ek 2'de yer alan %29, %35 ve %47 oranlarındaki bütün vergiler Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren on iki yıl içinde,
- Gümrük tarife istatistik pozisyonları 8703.23.91 ve 8703.23.92 (1600 cc'den az/çok olan otomobiller) olan ürünler hariç, Ek 2'de yer alan %50'nin üzerindeki tüm vergiler, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte %50'ye indirilecek, yürürlük tarihinden itibaren on iki yıl içinde,
- Ek 2'de gümrük tarife istatistik pozisyonu 8703.23.91 (1600 cc'den az olan otomobiller) olarak belirtilen ürünün vergisi Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içinde %145'ten %65'e indirilecek ve geriye kalan vergiler dokuz yıllık geçiş süreci içinde,
- Ek 2'de gümrük tarife istatistik pozisyonu 8703.23.92 (1600 cc'den çok olan otomobiller) olarak belirtilen ürünün vergisi Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içinde %255'ten %150'ye indirilecek ve geriye kalan vergiler dokuz yıllık geçiş süreci içinde kaldırılacaktır.

TÜRKİYE MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN, SURİYE'YE İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER (I)

Ürün Kodu	Kısa Ürün Tanımı	Kota (ton)	Uyg.Vergi (%)
0301,02,03,04,06	Canlı balıklar, taze, soğutulmuş veya dondurulmuş balıklar, balık filetoları ve diğer balık etleri, kabuklu hayvanlar	1000	0
0406.30	Eritme peynirler, rendelenmemiş veya toz haline getirilmemiş	200	0
y.0406.90	Diğer peynirler; feta, kaşkaval, tulum	200	0
0709.60	Capsicum veya Pimenta cinsi meyvalar	100	0
0710.80	Diğer sebzeler, dondurulmuş	300	0
0802.21	Fındıklar, kabuklu	100	0
0802.22	Fındıklar, kabuksuz	500	0
0802.40	Kestane	150	0
1003	Arpa	10000	0
1512.19	Ayçiçeği tohumu yağı veya aspir yağı, diğer	5000	0
1515.90	Diğer bitkisel sabit katı ve sıvı yağlar, diğer	250	0
1516.20	Bitkisel katı ve sıvı yağlar ve bunların fraksiyonları	500	0

TÜRKİYE MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN, SURİYE'YE İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER (II)

Ürün Kodu	Kısa Ürün Tanımı	Kota (ton)	Uyg. Vergi (%)
1517.10	Margarin	5000	0
1517.90	Margarin, diğerleri	5000	0
1604,1605	Hazırlanmış veya konserve edilmiş balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve diğer su omurgasızları	100	0
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri	500	0
1805	Kakao tozu	100	0
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	250	0
1902	Makarnalar	500	0
1905	Ekmekçi mamulleri	250	0
2007.99	Diğer reçeller ve jöleler	50	0
2008.19	Diğer hazırlanmış veya konserve edilmiş sert kabuklu meyvalar	100	0
2102.10	Canlı mayalar	1000	0
2104.10	Çorbalar, et suları ve müstahzarları	50	0
2201,02	Sular	100000 lt.	0

SURİYE MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN, TÜRKİYE'YE İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER (I)

Ürün Kodu	Kısa Ürün Tanımı	Kota (ton)	Uyg.Vergi (%)
0603	Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun cinsten kesme çiçekler ve çiçek tomurcukları, taze, kurutulmuş, boyanmış, ağartılmış, emprenye edilmiş veya başka şekilde hazırlanmış	15	0
0703.10	Soğanlar ve şalotlar, taze veya soğutulmuş	100	0
0703.20	Sarımsaklar, taze veya soğutulmuş	50	0
0711.30	Kebere	300	0
0712.20	Soğanlar, kurutulmuş	50	0
0806.10	Üzümler, taze	400	0
0809.20	Kiraz, taze	100	0
0809.30	Şeftali, nektarin dahil, taze	150	0
0909.10	Anason ve Çin anasonu tohumları	100	0
0909.30	Kimyon tohumları	500	0
0910.99	Diğer baharat	100	0
1211.20	Sinseng kökü	100	0

SURİYE MENŞELİ TARIM ÜRÜNLERİNİN, TÜRKİYE'YE İTHALATINDA UYGULANACAK TAVİZLER (II)

Ürün Kodu	Kısa Ürün Tanımı	Kota (ton)	Uyg.Vergi (%)
1211.90	Diğer bitki ve bitki kısımları	100	0
1507.10	Ham soya yağı, sakızı ayrılmış olsun olmasın	200	0
1512.11	Ham ayçiçeği tohumu yağı veya aspir yağı	1000	0
1704	Kakao içermeyen şeker mamulleri	500	0
1806	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları	250	0
2001.90 (2001.90.65 hariç)	Diğer sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve yenilen diğer bitki parçaları, sirke veya asetik asitle hazırlanmış veya konserve edilmiş	500	0
2005.90.10	Capsicum cinsi meyvalar, tatlı biberler ve dolmalık biber hariç	100	0
2007 (2007.99 hariç)	Reçeller, jöleler, marmelatlar, meyva veya sert kabuklu meyva püresi, meyva veya sert kabuklu meyva pastları, pişirilerek hazırlanmış, ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeleri içersin içermesin	100	0
y.2007.99	Yalnızca kayısı püresi ve erik püresi	150	0
2009.71	Elma suları	100	0
2009.79	Diğer elma suları	100	0
2009.80	Diğer herhangi bir meyvanın veya sebzenin suyu	200	0
2204	Taze üzüm şarabı, kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil; üzüm şırası, 2009 pozisyonunda pozisyonunda yer alanlar hariç	30000	0
2306.90	Zeytin küspesi ve zeytinyağı üretiminden kalan diğer artıklar	5000	0

DİĞER BİLGİLER (SURIYE)

- AB ve Suriye arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) 2004 ve 2008 yıllarında parafe edilmiş olmasına rağmen AB, Suriye'nin DTÖ üyeliği ve siyasi nedenlerle Anlaşmayı henüz imzalamamıştır.
- Anlaşmanın menşe kurallarına ilişkin olarak Pan-Avrupa-Akdeniz modeli temel alınmıştır.
- Anlaşma kapsamında kurulan Ortaklık Konseyi sonuncusu 23-24 Temmuz 2009'da İstanbul'da olmak üzere toplanmıştır.
- Ortaklık Konseyi altında kurulan Ortaklık Komitesi ise sonuncusu 28 Ocak 2010'da olmak üzere iki defa

TÜRKİYE-G.KORE SERBEST TİCARET ANLAŞMASI MÜZAKERELERİ

TÜRKİYE-G.KORE STA MÜZAKERELERİ

- AB'nin "yeni nesil STA" olarak nitelediği AB-G.Kore STA görüşmeleri sekiz turun ardından 15 Ekim 2009'da tamamlanmış olup, Anlaşmanın 2010 yılı ikinci yarısında yürürlüğe girmesi beklenmektedir. Anlaşma, AB'nin en geniş kapsamlı anlaşması niteliğindedir.
- Anlaşma ile AB menşeli mallara uygulanan gümrük vergisi ve tarife dışı engellerin önemli bölümü (sanayi ürünlerinde %82'si) kaldırılmıştır. Sanayi ürünlerinde AB menşeli mallar için tüm gümrük vergileri yürürlükten itibaren 7 yıl sonra kalkacaktır.
- Anlaşma ile G.Kore menşeli mallara uygulanan gümrük vergisi ve tarife dışı engellerin tamamına yakını (sanayi ürünlerinde %94'ü) kaldırılmıştır. Sanayi ürünlerinde G.Kore menşeli mallar için tüm gümrük vergileri yürürlükten itibaren 3 ve 5 yıl sonra kalkacaktır.
- Hizmet ticaretinde de karşılıklı olarak önemli pazara giriş imkanları tanınmıştır.
- Pirinç, pirinç unu ve nişastası, soğan, sarımsak, arpa ve biber gibi yaklaşık 27 tarım ürünü Anlaşma kapsamı dışında tutulmuştur.
- Menşe kuralları kapsamında, AB'nin hassas olarak nitelediği tarım, hayvancılık, demir dışı metaller, tekstil ve konfeksiyon sektörlerinde menşe kazanmada iki aşama işlem görme şartına sınırlı kotalar çerçevesinde derogasyon getirilmiştir.

TÜRKİYE-G.KORE STA MÜZAKERELERİ

- Otomobil sektöründe standart kural olan %40 yabancı katkı oranı G.Kore için %45'e çıkartılmıştır.
- Tüketici elektroniği ve makinelerde dörtlü bazda tarife değişimi kuralına kısıtlama getirilmiş ve yabancı katkı oranı %45 ile sınırlı tutulmuştur.
- DİR kapsamında vergi iadesine izin verilmiştir. Yabancı katkının önemli oranda artması durumunda yürürlüğe girişten beş yıl sonra ödenen verginin azami %5 ile sınırlandırılması mümkün kılınmıştır.
- AB, tekstil ve konfeksiyon sektöründe %12'ye varan gümrük vergilerini anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile sıfırlayacaktır. G.Kore ise bu sektörde %13'e kadar çıkan vergi oranlarını anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile sıfırlayacaktır.G.Kore, yün (%8) ve yünden tekstil ürünlerindeki (%13) gümrük vergilerini ise 7 sene içinde sıfırlayacaktır.
- Anlaşmada, ikili korunma önlemi maddesi (bilateral safeguard clause) yer almaktadır. AB tarafı, söz konusu maddenin işlerlik kazanmasına yönelik bir düzenleme çalışması içindedir.
- Düzenlemeye göre, söz konusu önlemin, tüm ilgili taraflar için şeffaf bir soruşturma sonucu alınabilmesi, doğrudan STA'dan kaynaklanan bir ithalatın yerli sanayii bozucu ya da bozma yönünde tehdit edici etki yapması ve bu ithalat ile zarar arasında ilişki bulunması halinde alınması gerekmektedir.
- Bu noktada, ürün tanımı, prosedürlerin şeffaflığı, ilgili taraflar, karar alma mekanizması, geçici önlem alınabilmesi gibi diğer hususlar da önem kazanmaktadır.

TÜRKİYE-G.KORE STA MÜZAKERELERİ

- Gerek Gümrük Birliği mükellefiyetlerimiz gerek Asya ülkeleri ile ekonomik ve ticari ilişkilerimizi geliştirmeye yönelik ülke stratejimiz kapsamında G.Kore ile STA müzakereleri başlatılmıştır. Söz konusu anlaşmaya yönelik müzakereler ülkemizin bugüne kadar ki en kapsamlı görüşmeleri olarak değerlendirilmektedir.
- Müzakereler öncesinde yapılan etki analizi sonucunda, imzalanacak bir STA'nin iki tarafın da kazancına olacağı değerlendirilmiştir.
- 28-29 Ocak 2010 tarihlerinde Seul'de yapılan istikşafi görüşmelerde müzakerelere yönelik bir yol haritası çıkartılmıştır.
- Müzakereler, mal ticareti, hizmet ticareti, yatırımlar, elektronik ticaret, kurallar ve kurumsal hususlar başlıklarında sürdürülmektedir.

TÜRKİYE-G.KORE STA MÜZAKERELERİ

- İlk tur görüşmeler, 26-30 Nisan 2010 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir. İkinci turun 19-23 Temmuz 2010 tarihlerinde Seul'de yapılması planlanmaktadır.
- Müzakere süreci, kamu ve özel sektöre ait çok sayıda kuruluş ile görüş alış-verişi ve işbirliği halinde devam ettirilmektedir. Bu çerçevede, 2010 yılı Şubat, Mart ve Nisan aylarında bir dizi toplantı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantılar bundan böyle de sürdürülecektir.
- Diğer taraftan, AB'nin STA'sı olan ancak ülkemizle STA sonuçlandırmamış ülkeler kaynaklı trafik sapmasının önüne geçilmesine yönelik bir telafi edici önlem mekanizmasının oluşturulmasına için çalışmalar sürdürülmektedir.

TÜRKİYE-HİNDİSTAN SERBEST TİCARET ANLAŞMASI MÜZAKERELERİ

TÜRKİYE-HİNDİSTAN STA MÜZAKERELERİ

- Hindistan, AB'nin önem verdiği ve yeni nesil STA yapmak istediği ülkeler arasındadır.
- İki ülke arasında olası bir STA'nın etkilerine dair analiz Ekim 2006'da yapılmıştır.
- Bu doğrultuda, AB ile Hindistan arasında bir STA sonuçlandırılmasına yönelik görüşmeler 2007 yılı Haziran ayında başlamıştır.
- Bu çerçevede, bugüne kadar dokuz tur görüşme gerçekleştirilmiş olup, müzakerelere 2010 yılı Mayıs ayında devam edilmesi beklenmektedir.
- 2010 yılı sonunda tamamlanması öngörülen müzakerelerde, Hindistan tarafı, AB tarafından uygulanan gıda güvenliği standartlarının gevşetilmesini talep etmekte, ve vatandaşlarının AB ülkelerinde çalışmalarının kolaylaştırılmasına gayret göstermekte, AB tarafı ise hizmetler sektörü, yabancı yatırımlar ve kamu alımlarında açılım istemektedir.

TÜRKİYE-HİNDİSTAN STA MÜZAKERELERİ

- Türkiye ile Hindistan arasında bir STA imzalanmasına yönelik Çalışma Grubu ilk toplantısını 6-7 Ocak 2010'da Yeni Delhi'de, ikinci toplantısını ise 13-14 Mayıs 2010'da Ankara'da gerçekleştirmiştir.
- Hindistan'da özellikle tekstil, hazır giyim, deri ürünleri, kağıt ve kereste ürünleri ile metaller ve otomotiv ürünleri için tarifelerin yüksek olduğu gözlenmektedir. Tarımda ise yağ tohumları, gıda ürünleri, meyve, sebze, yemiş, içecek, tütün gibi ürünlerde gümrük vergileri yüksektir.
- Yapılan analizlerde, olası bir STA sonrası hassas sektör konumundaki tekstil ve hazır giyim sektörlerinde AB ülkelerinde Hindistan'a karşı pazar kaybı yaşanabileceği, ancak, Hindistan ile imzalanacak bir STA'nın tüm ürünler toplamında genel ihracat artışı açısından en iyi alternatif olduğu sonucuna varılmıştır.

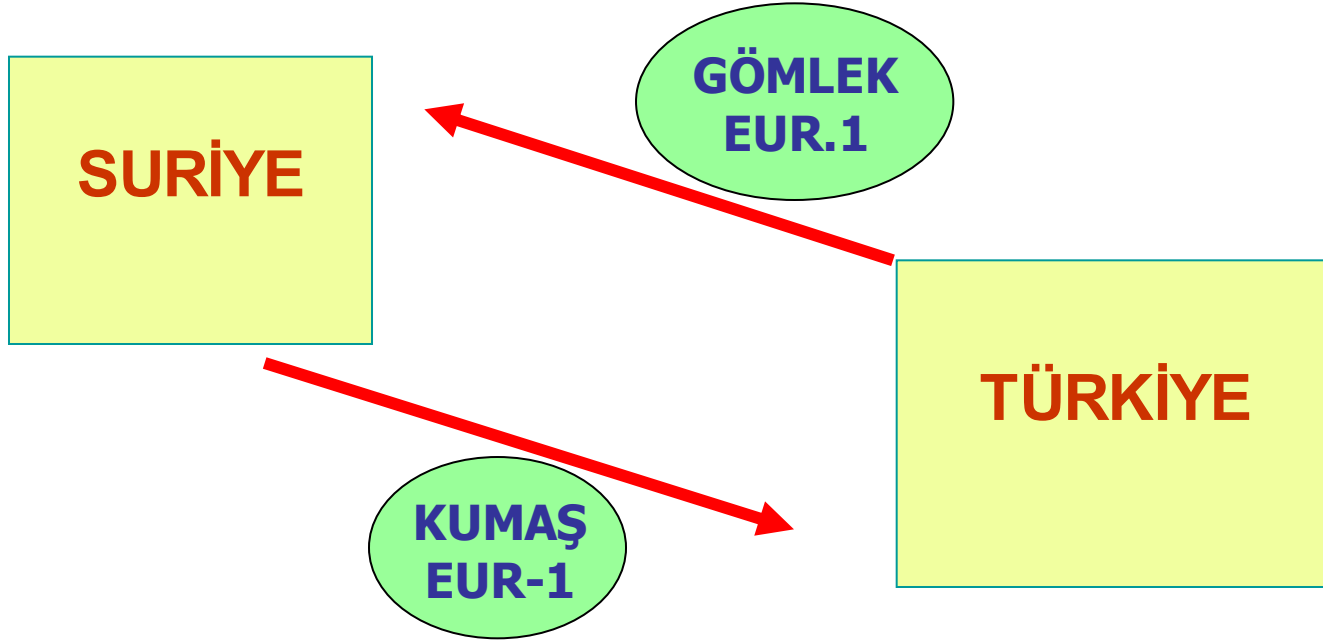
PAN-AVRUPA-AKDENİZ MENŞE KÜMÜLASYON SİSTEMİ (PAAMK)

İKİLİ MENŞE KÜMÜLASYONU

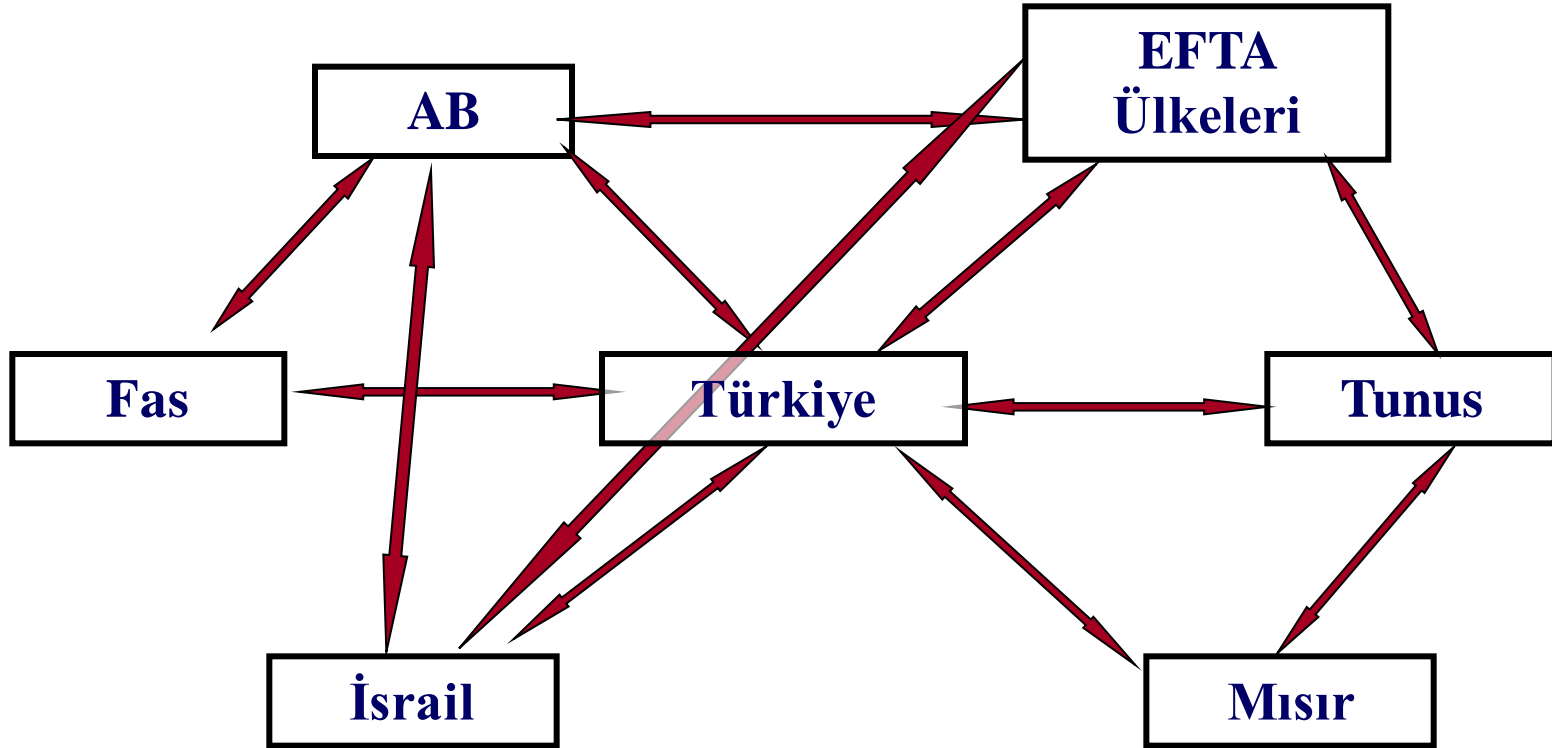
İKili menşe kümülasyonu, aralarında serbest ticaret anlaşması bulunan iki ülkenin birbirleri menşeli girdileri kendi menşeli ürünü gibi üretimlerinde kullanarak, anlaşmaya taraf diğer ülkeye ihracatta tercihli rejimden yararlanmalarıdır.

ÖRNEK:

PAN-AVRUPA-AKDENİZ ÇAPRAZ MENŞE KÜMÜLASYONU (PAAMK)'NUN UYGULANMASI

Çapraz menşe kümülasyonu, aralarında serbest ticaret anlaşması bulunan üç veya daha fazla sayıdaki ülkenin birbirleri menşeli girdileri kendi menşeli ürünü gibi üretimlerinde kullanarak, anlaşmaya taraf diğer ülkeye ihracatta tercihli rejimden yararlanmalarıdır.

AB'nin, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi kapsamındaki ülkeler ve Batı Balkan ülkeleri (Hırvatistan, Makedonya, Sırbistan, Arnavutluk, Bosna-Hersek, Kosova) ile de çapraz menşe kümülasyonu sisteminin oluşturulması yönündeki çalışmaları devam etmektedir.

PAAMK SİSTEMİ

- PAAMK Sistemi, Türkiye, AB, İsviçre (Lihtenştayn dahil), İzlanda, Norveç, Cezayir, Fas, Filistin, İsrail, Lübnan, Suriye, Mısır, Tunus, Ürdün ve Faroe Adaları'nın dahil olduğu çapraz menşe kümülasyonu esasına dayalı serbest ticaret alanı sistemidir (01.07.1997).
- Türkiye, bu sisteme 01.01.1999'da dahil olmuştur.
- Çapraz menşe kümülasyonu 2003 yılında kabul edilen "model protokol" çerçevesinde yapılmaktadır.
- PAAMK sistemi, değişken geometri ilkesine dayanır. Menşe kümülasyonu model protokolü içeren STA ağını tamamlamış ve yürürlüğe koymuş ülkeler arasında uygulanır.
- Türkiye'nin hangi ülkelerle tercihli ticaretinde PAAM protokollerinin yürürlüğe girdiği, www.gumruk.gov.tr adresinden takip edilebilir.
- Bölge ülkeleri arasında yürürlüğe giren model protokoller söz konusu ülkelerce AB Komisyonu'na yapılan bildirimler çerçevesinde AB Resmi Gazetesi'nde tüm ülkelere ilan edilir.

PAAMK SİSTEMİ

- Ülkemizin bölge ülkeleri ile yürürlüğe giren model protokolleri ve bu kapsamda menşe kümülasyonu yapabileceği bölge ülkeleri DTM tarafından İhracatçı Birliklerine bildirilmektedir.
- Gümrük Birliği kapsamında serbest dolaşımda bulunan tercihli menşeli eşyanın Pan-Avrupa-Akdeniz bölgesi ülkelerine tercihli rejim dahilinde ihraç edilebilmesi için Türkiye ile AB arasında “tedarikçi beyanı” belgesi ihdas edilmiştir.
- PAAMK sisteminde menşeli ürünler, kural olarak EURO-MED menşe ispat belgeleri refakatinde, çapraz menşe kümülasyonu imkanından istifade etmektedirler. (Pan Avrupa ülkeleri arasında EUR 1 Belgesi).

PAAMK'IN SAĞLAYACAĞI AVANTAJLAR

- Bölgede pazara giriş ve yatırım imkanlarını geliştirmek,
- Ekonomik işbirliğini ve partnerler arasındaki ticareti artırmak ve bölgesel bütünleşmeye katkıda bulunmak,
- Menşeli malzeme ve ürün sağlama olanaklarını artırmak,
- 42 ülkeden oluşan bir serbest ticaret alanı içerisinde üreticilerin ölçek ekonomisine ulaşmasını sağlamak,
- Akdeniz ülkelerinde gümrük uygulamalarını uyumlaştırmak.